

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Бакалавр

Кафедра політичних наук та історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМР Архітектурного
факультету

_____ **Олександр КАЩЕНКО**

26.06.2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«СОЦІОЛОГІЯ В АРХІТЕКТУРІ»

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
G17	«Архітектура та містобудування»
	«Архітектура та містобудування»

Мова викладання: українська

Розробник:

ЛУК'ЯНОВ О.П., к.і.н., доц.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук та історії
протокол №8 від 26 червня 2025 року

Завідувач кафедри _____ /Василь ДЕРЕВІНСЬКИЙ/

Схвалено гарантом освітньої програми «Архітектура та містобудування»

Гарант ОП _____ / _____ /
(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № __ від _____ 2025 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Магістр ОПП	Форма навчання:							денна				Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
	Назва спеціальності, освітньої програми	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Сам. роб.	Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			КП		КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр						Пз			
G17	ОП «Архітектура містобудування» та	3,0	90	30	20		10	60				1	Залік	8	

Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти

Мета викладання дисципліни: формування у фахівців з архітектурних спеціальностей наукового світогляду, широкої ерудиції, знань щодо соціально-просторового середовища формування архітектурного комплексу.

Завдання вивчення дисципліни: з'ясування соціо-історичних передумов, природи, механізмів та закономірностей виникнення, функціонування та розвитку архітектури як соціально-просторового феномену, впливу на неї широкого кола соціально-економічних та соціально-політичних факторів, потреб людини та суспільства, зв'язку з природою тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- об'єкт, предмет і методи соціології архітектури, її функції та завдання, чітко володіти понятійно-категоріальним апаратом;
- теорію соціології архітектури, орієнтуватися в основних теоретичних напрямках та школах;
- усвідомлювати архітектуру, як соціально-просторовий та соціокультурний феномен у житті суспільства, сутність якого проявляється у поліструктурності, і полягає у особливій єдності природно-екологічних умов високорозвинутого штучного матеріально-речового середовища, що домінує над ним.

Вміти:

- логічно-послідовно викладати свої знання;
- користуватися науковою літературою та періодичними виданнями з тематики курсу;
- вичерпно відповідати на поставлені запитання, демонструючи знання основних проблем курсу, вміти викладати зміст проблеми;
- вільно оперувати науковими термінами, поняттями у навчальному процесі;
- мати навички аналізу різних поглядів, концепцій, вміти робити висновки із них та застосовувати їх у практичній роботі.

Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=979>

Пререквізити: «Історія української державності та культури», «Історія філософії та філософської думки», «Історія архітектури і містобудування»

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук
Загальні компетентності	
ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові компетентності	
СК01	Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.
СК21	Усвідомлення теоретичних основ сталого розвитку суспільства, особливості його забезпечення архітектурними засобами.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

код	зміст компетентності
ПР04	Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проектування.
ПР16	Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури
ПР20	Застосовувати сучасні теоретичні та методологічні підходи до забезпечення сталого розвитку суспільства та створення безбар'єрного архітектурного середовища методами архітектурно-містобудівного проектування.

Зміст курсу.

Модуль 1. Соціологічний аналіз архітектури як соціально-просторового феномену.

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціології архітектури.

Теми лекцій:

Тема 1. Вступне заняття. Соціологія архітектури як складова соціології міста та урбаністичних досліджень (2 год).

Тема 2. Соціологія архітектури: структура, функції, завдання (2 год).

Тема 3. Класична соціологія першої половини ХХ століття про архітектуру (2 год).

Тема 4. Сучасні західні школи соціології архітектури (2 год).

Тема 5. Сучасна американська соціологія архітектури (2 год).

Теми практичних занять:

1. Формування «Соціології архітектури» як міжгалузевої наукової Дисципліни. Сучасні західні школи соціології архітектури (2 год).

2. Сучасна американська соціологія архітектури (2 год).

Змістовий модуль 2. Просторові аспекти розвитку архітектури.

Теми лекцій:

Тема 6. Соціологічні аспекти вітчизняної архітектури радянського Періоду (2 год).

Тема 7. Соціологія простору і архітектура (4 год).

Тема 8. Архітектура та екологічне середовище. Медико-соціальні аспекти архітектури (4 год).

Теми практичних занять:

3. Соціологічні аспекти вітчизняної архітектури радянського періоду (2 год).

4. Соціологія простору і архітектура (2 год).

5. Архітектура та екологічне середовище. Медико-соціальні аспекти архітектури (2 год).

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальне завдання (контрольна робота) з дисципліни “Соціологія в архітектурі” полягає у самостійному виконанні здобувачем освітнього ступеня письмового індивідуального завдання за обраною темою.

Відповідне індивідуальне завдання повинно включати:

- *титульний аркуш* індивідуального завдання;
- *орієнтовний зміст індивідуальної роботи;*
- *актуальність теми роботи* і доцільність її виконання (її треба розкривати коротко та змістовно, кількома реченнями (3–4));
- *стислий огляд основних (базових) літературних джерел* за темою дослідження;
- *мету і завдання дослідження* (визначаються на основі аналізу літературних джерел і постановки актуальності теми).

- *змісту індивідуальної роботи та висновки* (слід висвітлити основні питання та напрями досліджень та сформулювати висновки);
- *список використаних джерел* (оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 та подається наприкінці індивідуального завдання. Цей список має містити оформлені згідно з встановленими вимогами посилання на основні (базові) літературні джерела за темою дослідження).

Технічні вимоги до індивідуального завдання: рекомендований обсяг роботи – 10–25 стор., не рахуючи додатків та списку використаних джерел. Текст набирається у редакторі MS Word, розширення *.doc; *.rtf; шрифт – Times New Roman, кегель – 14, міжрядковий інтервал – 1,5; поля (верхнє та нижнє – 20 мм., ліворуч – 30 мм., праворуч – 15 мм.), абзацний відступ 1,25 см.

Індивідуальне завдання має містити титульний аркуш (зразок оформлення додається), де слід обов'язково зазначити: повну назву закладу вищої освіти, факультету та кафедри (вгорі сторінки на окремих рядках, вирівнювання по центру); тему індивідуального завдання (великими літерами, вирівнювання – по центру сторінки); прізвище, ім'я та по-батькові студента, який виконав завдання, та номер навчальної групи (вирівнювання – по центру сторінки); далі нижче через декілька прогалін наводиться: П.І.Б., посада та науковий ступінь викладача, який викладає компоненту (вирівнювання – по правому краю сторінки); внизу сторінки потрібно вказати: “м. Київ – _____ рік”.

Індивідуальне завдання обов'язково мусить мати: зміст з нумерацією сторінок, посилання на всі літературні джерела по тексту праці, список використаних джерел (не менше 10-15 джерел). Потрібно посилатись на актуальні літературні та інші інформаційні джерела, більшість яких не пізніше ніж за останні п'ять років. Таких джерел має бути не менше 60% від загальної кількості джерел. Слід використовувати переважно джерела наукового та науково-аналітичного характеру (монографії, наукові статті, доповіді), а також історичні джерела і пам'ятники права та управління.

Текст індивідуального завдання обов'язково має містити посилання (у квадратних дужках: “[_, с. _]”) на конкретне джерело інформації із вказівкою сторінки, з якої процитовано текст.

Список використаних джерел подається в алфавітному порядку після тексту та оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”.

Під час пошуку та аналізу інформаційних джерел здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись Рекомендацій щодо припинення (обмеження) використання джерел інформації росії та білорусі у наукових публікаціях Комітету з питань етики Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол № 36 (46) від 30.11.2023 (докладніше за

посиланням: <http://surl.li/tfjhmo>).

Індивідуальне завдання, виконане згідно із наведеними вище вимогами, подається надсилається здобувачем освіти на електронну пошту викладача – lukianov.op@knuba.edu.ua та завантажується здобувачем освіти у відповідний каталог команди MS Teams у термін не пізніше, ніж за 2 тижні до останнього практичного заняття у відповідному семестрі. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Рекомендована тематика індивідуальних завдань :

1. Соціологічні аспекти праці ЛеКорбюзьє «Архітектура ХХ століття».
2. Чикагська школа соціології і розвиток соціології архітектури.
3. Урбанізм як парадигма в соціології архітектури.
4. Інтеграційний підхід Д. Логана і Х. Молотча: перспективи застосування в архітектурі.
5. Урбанізаційні процеси у сучасному світі і їх вплив на архітектуру.
6. Актуальні проблеми архітектури українського міста.
7. Міська агломерація: соціально-архітектурний аспект.
8. Міське гетто як соціальне явище і його архітектурні особливості.
9. Соціологія архітектури у працях К. Маркса і Ф. Єнгельса.
10. Значення праць В. Л. Глазичева для розвитку соціології архітектури.
11. Явище сегрегації у містах і його архітектурна складова.
12. Девіантна поведінка у великих містах: особливості та закономірності прояву в архітектурному середовищі.
13. Міські форми культури постмодернізму.
14. Екологічні проблеми міста і архітектура.
15. Участь населення у міській політиці: архітектурні аспекти.
16. Міський спосіб життя і його прояв у архітектурі.
17. Городянин як соціальний тип, його запити і потреби в архітектурі.
18. Місто як публічний простір: архітектурна складова.
19. Соціальні конфлікти у містах і їх зв'язок з архітектурним середовищем.
20. «Столиця» як тип міста: соціальна сутність та особливості архітектури.
21. Міське самоуправління у сфері архітектури.
22. Великі міста у добу глобалізації: особливості, функції та проблеми архітектури.
23. Сучасне місто, як полікультурне середовище: сутність явища та його проблеми у контексті архітектури.

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Вивчення освітньої компоненти «Соціологія в архітектурі» в організаційному плані здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Рейтингова оцінка з дисципліни – це сума оцінок (балів) усіх видів навчання студентів, які передбачаються навчальною програмою. До них відносяться :

- відвідування лекцій і наявність та якість конспектів лекцій;
- відвідування семінарів та участь в них:
 - а) виступи з доповідями ,
 - б) доповнення доповідей,
 - г) вміння формулювати і ставити питання, вести дискусії

- написання та захист індивідуальних завдань.

Модульний контроль проводиться після завершення практичних занять і здійснюється за навчальними матеріалами, що розглядався в курсі. Формою модульного контролю є письмові контрольні роботи, тестування та усне опитування студентів.

До модульного контролю допускаються студенти, які виконали усі види навчальних робіт, передбачених навчальною програмою.

Студенти, які не пройшли модульний контроль, не допускаються до підсумкового контролю (екзамену).

За дозволом деканату та за згодою кафедри окремі студенти (при наявності необхідної мотивації) можуть в додатковий час спробувати підвищити свій рейтинг модульного контролю.

При оцінюванні знань студентів використовується чотирибальна шкала оцінювання (5, 4, 3, 2), яка водночас приводиться у відповідність до європейської шкали оцінювання ECTS за таблицею:

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	20	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	18	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	15	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	12	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	10	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів

У пп. 8 п. 3.3. Положення Про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті будівництва і архітектури, затвердженого Вченою радою КНУБА (протокол №9 від 26.06.2023 р.) визначено вимоги до самостійної роботи здобувача, а саме: Самостійна робота здобувача є основним засобом засвоєння освітнього матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

До самостійної роботи здобувача належить: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка до підсумкового контролю, науково-дослідна робота. Враховуючи тижневе навчальне навантаження здобувачів відповідно до навчального курсу, щотижнева самостійна робота має

бути в межах 16–30 годин.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці КНУБА, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати задачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік/екзамен

Поточне оцінювання		Індивідуальне завдання	Залік	Сума балів
Модулі				
1	2			
25	15	30	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (залік)

1. Що таке урбанізація? У чому полягає сутність цього явища?
2. У чому полягає роль міст у розвитку сучасної України?
3. Особливості урбанізації України у ХХ ст.
4. У чому полягає сутність еволюційних теорій розвитку міст?
5. Дайте загальну характеристику теорій нерівномірного розвитку міст.
6. Прокоментуйте тезу про «новий міжнародний розподіл праці» і пояснить його роль у диференціації міст.
7. Концепція культурно-орієнтованих міст Т. Кларка.
8. Концепція розвитку міст Д. Мейсі.
9. Проаналізуйте класичні моделі міської сегрегації.
10. Житло, як форма соціальної нерівності у місті.
11. У чому полягає сутність субурбанізації і які її причини.
12. Розкрийте поняття «джентрифікації».
13. Соціальна поляризація у місті.
14. Джентрифікація і формування соціального типу яппі.
15. Роль досліджень домогосподарств Р. Поллом у розвитку соціології міста.
16. Яким є визначення «міського способу життя» за Л. Віртом.
17. Якими є основні положення концепції міської культури Г. Зиммеля.
18. Перелічить та проаналізуйте найважливіші компоненти культурного середовища сучасного міста.
19. Якими є основні положення концепції соціального конструювання простору А. Лефевра і У. Беньямина.
20. Перелічить основні підходи до управління соціальною політикою у місті.
21. Розкрийте поняття «колективне» та «персоніфіковане споживання».
22. Розкрийте концепцію «коаліцій зростання» . У чому полягає її критика?
23. Роль міст у загальнонаціональних політичних процесах.

24. Перелічить основні форми міських співтовариств. Типологія сусідства.
25. У чому полягають принципи планування міського розвитку?
26. Комплексний план міського розвитку і стратегія розвитку міст.
27. Житлова політика як проблема соціології міста.
28. Перелічить і проаналізуйте основні елементи і функції міського середовища.
29. Екологічні загрози урбанізації.
30. Розкрийте сутність явища міської агломерації та її соціальне значення.
31. Архітектор як носій соціального знання.
32. Специфіка соціального знання і його функції в архітектурі.
33. Соціальний компонент архітектурної картини світу.
34. Методологічна модель дослідження соціально-архітектурного знання.
35. Ролі і функції соціальних моделей в архітектурі.

Методичне забезпечення дисципліни

Навчальні посібники

1. Соціологія: навчальний посібник / Є. В. Перегуда та ін. К.: КНУБА, 2013. 148 с.
2. Соціологія міста: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. В. Малес та ін. ; за заг. ред. О. К. Міхеєвої] ; Донец. держ. ун-т упр. - Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2010. - 463, [44] с. : кольор. іл., табл. - Бібліогр. в кінці глав.
3. Тарабукін Ю.О. Соціологія міста: курс лекцій Ч. 1. / Ч. 2. Ю. О. Тарабукін. К. : Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2004.
4. Соціологія міста: навчальний посібник / [Л.В. Малес, В.В. Серета, М.О.Соболевська, Ю.Г.Сорока та ін.]; за заг. ред. О.К. Міхеєвої. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/r329.pdf>.
5. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. К.:НАДУ,2008. 632 с.

Додаткові джерела

1. Василенко І.А., Півоваров О.А., Трус І.М., Іванченко А.В. Урбоекологія / І.А. Василенко, О.А. Півоваров, І.М. Трус, А.В. Іванченко. Дніпро: Акцент ПП, **2017**. 309 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/WWW/practic/5-7-byk.pdf>.
2. Досвід та перспективи розвитку міст України. Ландшафтне планування. Збірник наукових праць. – Вип. 34 / Відповідальний

- редактор Ю.М. Палеха. К.: ДП УДНДІПМ «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М. Білоконя, 2020. 128 с. URL: http://dipromisto.gov.ua/files/Publications/zbirnyk_34.pdf
3. Посацький Б.С. Основи урбаністики: Навч. посібн. 2-е вид. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2001. 244 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://library.knuba.edu.ua/>
2. <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2588> – сторінка дисципліни «Соціологія міста» на Освітньому сайті КНУБА
3. <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=979> – сторінка дисципліни «Соціологія в архітектурі» на Освітньому сайті КНУБА